

א. במדבר | פרק ל"א

(כא) וַיֹּאמֶר אֱלֹעָזֶר הַכֹּהֵן אֶל אֲנֹשׁי הַצֵּבָא הַבָּאִים לְמַלְחָמָה זֹאת חֲקַת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה: (כב) אָן אֶת הַהֵדָה וְאֵת הַכֶּסֶף אֵת הַנְּחֻשֶׁת אֵת הַבְּרִזָּל אֵת הַהֶדְלִי וְאֵת הַהַפְתָּר: (כג) קֶל דָּבָר אֲשֶׁר יבֹא בְּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בְּאֵשׁ וְטָהַר אֶךְ בְּמִי נִדֶּה יַחֲתָא וְכַל אֲשֶׁר לֹא יבֹא בְּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בְּמִים:

רמב"ן

וכל אשר לא יבא באש - כל דבר שאין תשמישו ע"י האור כגון כסות וצולחיות וקיתונות שתשמישן בצונן ולא בלעו איסור, תעבירו במים - מטבילין דויו, לשון רש"י. **ואינו נכון בעיני**, שאין לשון "תעבירו" טבילה, כי היה אומר "תביאו במים" שהוא לשון הטבילה, כמו במים יובא וטמא עד הערב וטהר (ויקרא יא לב), ועוד שאף הכלים שתשמישן בצונן צריכין הכשר מן האיסור שבהן מלבד הטבילה הזו, ואיך לא יזכיר הכשרן כאשר עשה בבאים באש. ושלמלמד חכמים טבילה זו לא אכירו בה המקרא הזה, אלא דרשו (ע"ז שם) **אך במי נדה יחַתַּסא מים שהנדה טובלת בהם**. אבל פירוש "תעבירו במים", לכבסם ולשפּשף אותם במים יפה עד שתסור מ'לחה שובדכא מהם מן האיסור שנשתמש בהם, שהוא הכשר מן האיסור. יאמר הכתוב, דבר שתשמישו באש תביאו באש כדרך שהיה התשמיש בו באיסורין, אם תשמישו באור במש כגון הברזל והתחשת וגם הכסף והזהב מלבנו באור, ואם ע"י חמין כגון הבדיל והעופרת מגיעילו בחמין, ודבר שלא נשתמשו בו באש אלא בצונן תדיחו אותו במים עד שיתמרק ויטהר. וכך אמרו חכמים (שם), מדיחין ומטבילין והן טהורים:

ב. עבודה זרה עה:

מים שהרהר
מבבלת. פ'ג' ודכיעית ז' טו' להטבל מחטין ולטירות מלחוייתא היטי טפילה טומאה אכל טבילה טלי מין מידות הו' אפי' מ' סאה':

מתני' יהלוקח כלי תשמיש מן העובדי כוכבים את שדרכו להטביל ויטביל להגעיל יגעיל לבנן באור ילבן באור יחשפר והאסכלא מלבנן באור יתסבין שפה והיא טהורה: **גמ'** וכולן צריכין טבילה בארבעים טאה מנהני מולי אמר רבי דאמר קרא וכל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר הוסיף לך הכתוב בהרה אהרת תני בר קפרא מתוך ששאר יבמי נדה שומע את שצריך הואה שלישי ויבועי ת"ל אך חגי א"כ מה ת"ל כתיב נדה ימים שנה טובלת בהן היו אומר ארבעים טאה

אביעא רהו מושכחא מאי אמר מר בר רב אשי אמא משבן ליה עובד כוכבים כמא דכמפא ואבבילא ואישתי ביה ז'אלא ידענא אי משום דקסבר משכחא כוכביי רמיא אי משום דהוי לעובד כוכבים דידעתה לשקועיה:

ג. רמב"ם | מאכלות אסורות, פרק יז

ה. טבילה זו שמתבילין כלי הסעודה הנלקחים מן העכו"ם ואח"כ יותרו לאכילה ושתייה אינן לעיגין טומאה וטהרה אלא מדבריי סופרים, ורמז לה כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר ומפי השמועה למדו שאינו מדבר אלא בטהרתן מידי גיעולי עכו"ם לא מידי טומאה, שאין לך טומאה עולה על ידי האש וכל הטומאים בטבילה עולין מטומאתן, וטומאת מת בהזאה וטבילה ואין שם אש כלל אלא לעיגין גיעולי עכו"ם, וכיון שכתבו וטהר אמרו חכמים הוסיף לו טהרה אחר עבירתו באש להתיירו מגיעולי עכו"ם.

חיוב אורח בטבילת כלים

ד. שו"ע יו"ד | סימן ק"כ

ח. השואל או שוכר כלי מהעו"ג, אינו טעון טבילה. אבל אם ישראל קנאו מהעובד כוכבים **והשאילו לחבירו, טעון טבילה, שכבר נתחייב ביד הראשון.** ויש מי שאומר שאם לא לקחו הראשון לצורך סעודה, אלא לחתוך קלפים וכיוצא בו, אין צריך

להטבילו. הגה: אבל הראשון **אסור להשתמש בו בצרכי סעודה**, אפילו דרך עראי, בלא טבילה, אף על פי שלקחו לצורך קלפים (ד"ע ואו"ח). וכן א קנאו ישראל השני מן הראשון לצורך סעודה, צריך טבילה גבי השני (בית יוסף).

ט. משכן עובד כוכבים **כלי לישראל, אם נראה בדעת העובד כוכבים שרוצה לשקעו בידו, טעון טבילה**. ואם לאו, יטבילנו בלא ברכה או יקנה כלי אחר ויטבילנו עמו. (ואם לבסוף נשתקע בידו, יחזור ויטבילנו בלא ברכה) (בית יוסף בשם תשובה אשכנזית ואגור והוא בתשובת מהר"ל סימן ס'.

יד. אין מאמינים קטן על טבילת כלים. (אבל אם טבלו לפני גדול, הוי טבילה) (ת"ה סימן ב"ד).

ט"ז

(טז) אין מאמינים קטן מ'. לפי טבילת כלים דאורייתא ואם טבלו לפני גדול עלתה טבילה כתב הטעם בת"ה דאבילא להרא"ש דס"ל נדה שטובלת צריכה כוונה מ"מ כן האומר לגדול שילמד להקטן שיכוין לטהר ועוד דבטבילה זו שאינה מטומאה לטהרה מאן לימא לן דבעי כונה ע"כ ומדלא כ' כאן רמ"א שצריך שילמדנו הגדול משמע שתופס כתיורין האחרון דכאן לא בעינן כוונה כלל:

רבי עקיבא איגר

(ט"ז ס"ק ט"ז) **דאורייתא.** לפ"ז גלע"ז דבכלי זכוכית מאמינין לקטן דבכ"ז לכ"ע הטבילה רק דרבנן כמ"ש בהר"ח (סי' זה סק"ג וססק"ו) וכ"כ השאנת ארי' וכ"כ בתשו' פמ"א (ח"ב סי' צ"ז) ואולם לפמ"ש תוס' ערובין (דף ל"א ד"ה כאו) דדוקא בדבר שלחם דרמי עלייהו מהדימני קטנים בדרבנן אבל בשליחות לא ע"ש. א"כ הכא במשלה לקטן לטבול כלי זכוכית י"ל דאי' וע' מג"א (סימן תל"ז סעיף קטן ח') ומ"ש בגליון שם:

ה. ספר איסור והיתר הארוך | שער נח

וה. פן כל דבר שאין משמין למאכל הראוי לאכילה כמו שהוא ענה כגון הסכין שמשפיעין בהן את הבהמות והמחטין שחופסין בהן המולייתא אי"ל טבילה. אבל און לפטור המחטין מטעם שאינם מיוחדין לכך להא סכין קטן של סופרים שחותקין בהן קלפים אסור לאלכל בהן עראי אם לא טבלן. וכן הבדלים שמתקנים בהן המלות כל"א שטופל און ולהט שחותקין בו את העיסה של מלות והכלי מתכות שמתקנין בהן הקר"ענפלין וכלי ברזל שמתקנין בו העיסה מן העגינה וכל כה"ג ואפילו להטבילין כלל ברכה אי"ל. ויותר טוב שלא לטובלן דשמא אחי לכרך עליהן והוי כצרכה לנעטלה. אמנם במקומות שגליון להסיד השרוף מן הלחם כשמואליון אוחס מן התנור צאותה הברזל שמהניו בהו העריצה לריד טבילה ובככה:

ו. אור זרוע | חלק ד פסקי עבודה זרה סימן רצג

וכלים שנשתמש בהם על ידי חמין כגון יורות וקומקמוסין ומחמי חמין מגעילן ומטבילן והן טהורין וכולן שנשתמש בהן **עד שלא יטביל** ועד שלא יגעיל ושלא ילבין. תני חזא אסור. תניא אידך מותר. ולא קשיא הא כמ"ד נותן טעם לפגם מותר. והא כמ"ד נותן טעם לפגם אסור. **ולא ידענא כלים חדשים** שלא שנתמש בהן גוי ולקחן ישר' ממנו ולא הטבילם ושתמש בהם בדיעבד. ולא ידענא אי שרי אי אסיר. דהא דמחלק בין למ"ד נותן טעם לפגם אסור. ובין למ"ד נותן [טעם] לפגם שרי היינו בכלים שבלעו על ידי חמין או על ידי האור שצריך להגעילן או ללבנן כדי להפליט האיסור שבלעו. **אבל כלים חדשים שלא נשתמש בהן כלל, אי נמי כלים ישנים שנשתמש בהם והגעילן או ליבנם.** והשתא פלטו כל האיסור שהיה בהם וכחדשים דמו. ואפילו הכי בעו טבילה. **אין זה כי אם גזירת הכתוב** דאסר רחמנא להשתמש בהם כל /בלא/ טבילה מעתה מאיזה טעם נכשיר בדיעבד ועל מה נסמך להתיים:

ז. הגהות מיימוניות | מאכלות אסורות פרק יז

וחו איבעיא להו משכנחא מאי אמר מר בר רב אשי אכל משכנו ליה כסא דכספא ואטבליה ופהה מיניה ולא ילענא אי משום דקסברי משכנחא כזעני או משום דקא חזי לעכו"ם דלעמיה לקטועיה והכא ספק להקל וכן כתב בס"ה שפסקו מקלה רבותיו שצנרפת ויש שמתבילין כלל ברכה ע"כ. וכן כתב ראב"ה דנראה לו ללא הוי כמו תיקו דליטורא שאין כאלו איסור ולשאר מלות נמי שהן חובה עליו לא דמי לאי בעי פטר נפשיה ופתי צבוס אחר ולכך לא בעי טבילה ולא אמר מספיקא יטבל כלל ברכה עכ"ל. וישאלך הממשכן כליו כשחוזר ופותרו נראה לאין לריך טבילה אף על גב דבעי לתמונא חיי משכנחא כזעני דמי גבי האי פשוט דללא כזעני דמי ולריך עיון ע"כ:

ה. הלכות קטנות למרדכי | (מנחות) פרק התכלת

תתקמד. שאם נפסק לאיש חוט של טלית בשבת שאסור ללובשו עד שיתקן אותו שאם לובשו עובר בעשה דיש לו ד' נכפות והשיב ר"י דליתיה כדמוכח בשמעתין דאע"ג דאיפסיק **בכרמלית דרבנן** (י"לא הוי) [ימצאתי הגי' במ"י והוי שרי] **שרי משום כבוד הבריות** דלא דחינן אלא לאו דלא תסור לכן נראה לר"י **דמ"ע דציצית אינו אלא להטיל בו ציצית כשילבשנו** ולא אמר הכתוב בלשון לא תלבש בגד שיש לו ד' כנפים בלא ציצית דאו ודאי היה הדין עמו אלא מ"ע גרידא להטיל בו ציצית ומכל מקום אין הטלית אוכל ללבש וגם אין עובר כיון שאין עתה יכול להטיל בו הטלית אשת ובחול ודאי עובר כל שעה שלובשו בעשה הדטל בו ציצית וכן במזוזה ומעקה ותדע דאטו (*במזוזה) [י"בלא מזוזה] יאסר ליכנס בבית אלא בעמד ועשה קאי ותו לא ע"כ לשון תוס' ועוד גרסי' שם

ט. שו"ת מהר"ח אור זרוע | סימן סג

ועל כלי מתכת הלקוחים מן הגויים איני יודע שום חילוק בין בעל הכלי לאחד השואלו ממנו. אם אסור להשתמש ממנו קודם הטבילה גם השואל אסור ואם יתר השואל אף הבעלים מותרים. והתלמוד לא דבר בטבילה זו אלא במקום אחד. ודבר הלמד מענינו הוא ואין לו חבר לדמות. ואין לנו אלא לשון הברייתא וכולן שנשתמש בהם עד שלא יטביל. ובקרא איתקש לגיעולי גוים. וטהר הוסיף לך הכתוב טהרה אחרת.

י. ביצה יז--יח.

מתני'
הל להיות אחר השבת בית שמאי אומרים מטבילין את הכל מלפני השבת וב"ה אומרים י'כלים מלפני השבת יז'ארם בשבת ושנין *שמשיקין את המים בכלי אבן לטהרין אבל לא מטבילין *ומטבילין מנג לבג ומתכורה לתבונה: **גמ'** דבולי עלמא מידת כלי בשבת לא מאי טעמא אמר רבה ג'גורה שמוא טילנו בירו ועבירינו ארבע אמות ברשות הריבם

רב יוסף אמר גורה משום סחיפה
רב ביבי אמר י'גורה שמוא ישחא תניא כותיה דרב ביבי כלי שנמאס מערב יום טוב אין מטבילין אותו ביום טוב גורה שמוא ישחא רבא אמר מפני שנראה כמתקן כלי
יא. שו"ע או"ח | סימן סכג

ז. מותר להטביל כלי חדש הטעון טבילה, ויש אוסרים, וירא שמים יצא את כולם ויתן הכלי לא"י במתנה ויחזור וישאלנו ממנו, ואין צריך טבילה. הגה:

ואם הוא כלי שראוי למלאות בו מים, מילאנו מים מן המקוה ועלתה לו טבילה (המגיד פרק ד' מהלכות יום טוב והגהות מיימוני פ"ק כ"ג מהלכות שבת).

משנה ברורה

(לא) כלי חדש - הנקח מן הא"י. והמחבר סתם ולא הזכיר באיזה כלי מיירי **ומשמע דאפילו כלי מתכת** דהרבה פוסקים ס"ל דטבילתה הוא מן התורה וגם המחבר סתם כן ביו"ד סימן ק"כ סעיף י"ד ג"כ מותר להטביל ועיין בבה"ל:

ביאור הלכה

* מותר להטביל וכי' יש אוסרים וכו' - טעם אלו הב' דעות הוא דבמסכת ביצה דף י"ח אמרינן דלכ"ע אסור להטביל כלי טמא אפילו ביום טוב ונתן **רבב** הטעם גזירה שמוא יעבירו ד"א ברה"ק וגזירה יום טוב אשן שבת ונתן **ר' יוסף** אמר הטעם שמוא יסוחו וגורנין כלים ללא בני סחיטה אטו כלים דבני סחיטה **רבב** נתן טעם שמוא שיהיה הכלי מלטבול עד זמן יום טוב ושבת שהוא פניו לו ממלאכה ויבוא לידי תקלה שישכח וישתמש בו תרומה קודם הטבילה ורבא נתן טעם דנראה **כמתקן כלי** ותר"ף הביא רק טעם **רב יוסף** וטעם רב ביבי ממילא לפי אלו השני טעמים מותר להטביל כלי חדש ולשמוא יסוחו ליכא למיגור דהא לא משכחת כלי חדש דצריך טבילה ויהיה שייך בו סחיטה ויהיה שייך למיגור אטו כלים דבני סחיטה וגם שמוא שיהיה ליכא למימר דדוקא בכלי טמא אם ישנהו וישתמש בו תרומה ויכאלנו יביד איסורא שאכל תרומה מטמא משא"כ בכלי חדש שם גם אם ישתמש בו בלי טבילה אין המאכל נאסר ואף על גב דעביד איסורא בהם שמשתמש בו בלי טבילה אפ"ה משום זה לא גורנין שמוא יששה כיון דעכ"פ אינו אוכל איסור וגם אין איסור זה כ"א מדרבנן אפילו לדעת הסוברים דהטבילה הוא מה"ת ולכן הרי"ף מותר להטביל כלי חדש **אבל** הרא"ש **פסק** כטעמא דרבה ורבא וזה הטעם שייך גם בכלי חדש הנקח מן הא"י שצריך טבילה ואפילו כלי זכוכית דטבילתה כל"ע הוא רק מדרבנן ג"כ אסור להיש אוסרים הוזה כ"כ אחרונהו ואף על גב דק"ל דכלי שננטמא בטומאה דרבנן שרי לטבול בשבת ותי"ט שאני להאם לא מיקרי מתקן כ"כ כיון דכלי בטומאתו היה ראוי להשתמש בו דברים וטומאים אבל כלים חדשים דלא היה ראוי להשתמש בו קודם טבילה כלל שפיר הוי מתקן. **ונהה מדעת המחבר** משמע דמסכים לדינא לדעה קיימתיא ועיין בפמ"ג דנשאר בקושיא על המחבר למה הוא סותם להקל אף בכלי מתכת והלא ביו"ד סימן ק"כ ס"ד סותם שהוא דאורייתא ולפי דעת הר"מ בפ"ג דשבת דאוסר טבילת כלים שנטמאו בטומאה דאורייתא משום מתקן גם בזה יהיה אסור משום מתקן **ולענ"ד אפשר דס"ל דבוה** לא שייך מתקן כיון דאף אם ישתמש **בהכלי בלי טבילה ג"כ אין המאכל נאסר בדיעבד כל"ע** ודמי זה למה דאיתא שם דמתבילין מגב לגב ופירש שם הרמב"ם בפ"י המשנה דכלי שטבולו לשם חולין דק"ל דאסור להשתמש בה תרומה עד שיטבילו לשם תרומה אפ"ה מותר להטביל טבילה זו ביום טוב כיון דבעצם הכלי זו טהורה ואינה להסיר הטומאה כ"א שביביל תוספת טהרה ע"כ לא מיקרי זו בשם מתקן **וה"ל הטבילה בכלים חדשים** איננה להסיר הטומאה כי לא נטמאה דרך שבשיל שיצאה מרושות א"י ובהא לדושת ישראל הצריכה הטהרה כולאיתא בירושלמי דע"ג **נמן** הותרה אין שום איסור להשתמש בה **ואפילו רבנן שאסרו להשתמש בה עד שיטבילנה נאסר לכ"ע** ע"כ לא מיקרי **זה בשם מתקן** כנלענ"ד להטעים סברת השו"ע מפני חומר הקושיא ובוה ממילא מיושב הקושיא שהקשה היש"ש על הב"י וכמו שטובא בשמו בט"ז ואף דרביו הב"י עדיין מוקשים קצת מ"מ דב"י השו"ע ע"פ אינה נדחים מהלכה ואפשר דבשעה שכתב את דבריו שנב"י היה סובר לדינא דטבילת כל הכלים הוא מדרבנן:

